

RÜYA GÜNLÜĞÜ I

Mustafa Ruhi ŞİRİN

Merter, 28 Ağustos 1999

Sancılarımı dindirmesi için rüyamda alabalığı gövdeme yaklaştıran kimdi?

Merter, 14 Eylül 1999

Anneme, babamı rüyamda göreceğim gün kırlarda yürüyeceğimi her söylediğimde annem gülüverirdi. Babam öleli otuz sekiz yıla yakın zaman geçmiş. Fotoğrafına bakarken şarkılar söylediğim babamı henüz rüyamda göremedim.

Merter, 6 Ocak 2000

Dünyanın bütün acılarını iyileştirecek bir rüya görmek. Ruhumun bu isteği çaresizliğin tescili mi? Duygu sarmalı ile kuşatılmış ruhumun icat ettiği bu rüya görme arzusu bir tür kaçış mıdır?

28 Şubat sürecinin artçıları devam ediyor. Dünya dar geliyor bana. İncisini saklayan istiridyenin kabuğundan daha da dar.

Merter, 17 Ocak 2000

Dün, Tagor'un *Büyüyen Ay* kitabındaki bebek bölümlerini okumuştum. Gece gördüğüm rüya çok kısa: Konuştuğum bebek ölmüş. Sol ayağı kefenin dışında ve sıcak.

Cemil Meriç'in *Jurnal* 'deki Tagor yorumunu okuyunca İbrahim Hoyi'nin Tagor'dan yaptığı çevirileri tekrar okumak istedim. Kitabı evdeki kitaplığında bulamayınca gün sıkıntı cangılı içinde geçti. Cemil Meriç, insanların ıstırabına zirvelerden baktığı, herkes tanır görüldüğü için sevmezmiş Tagor'u. Üstadın asıl gerekçesi daha inandırıcı: "Tagor'u bir vatan haini,

bir insanlık düşmanı, memleketini Britanyalı efendilerine peşkeş çeken soy-suz bir soytarı zannetim galiba.” (s. 171)

Merter, 18 Ocak 2000

İstanbul Radyosu'ndaki 122 numaralı odamın karşı duvarına kurşun kalemlerden yapılmış merdiven çok yakışmış. Dün geceki rüya ilginçti. Mehmet Rüştü Aşikkutlu Hoca şöyle seslendi bana: Ölmüş bebek büyümüş, yanımızda oynuyor. Gülerek uyanmışım. Gülerek uyanışım, 1979'da doğduğu gün vefat eden ikinci oğlum için bir teselli miydi?

Merter, 20 Ocak 2000

Hayalsiz yaşayamam. Rüya, ruhumun gece yazdığı şiirdir.

İnsan yaşlandıkça sırları çözülüyor. “Hayat önce rüyalarımızla dökülüyor, yaprak yaprak ve dal dal.” (*Jurnal I*, s. 211)

Tarabya, 11 Ocak 2001

Türkçe Sözlük'te, rüyanın karşılığı düş. İki mecazi anlamı var: Gerçekleşmesi imkânsız durum, hayal. Gerçekleşmesi beklenen ve istenen şey, umut. Rüya, Arapça kökenli bir kelime. “Rüya” kelimesi ‘görmek’le ilgilidir. “Ray” görme, “râi” ise rüyayı gören anlamına gelir.

İslam'ın rüya sınıflandırmasına göre rüyalar ya rahmanidir ya da şeytani; ya Allah'tan gelirler ya da şeytandan. Hristiyanlıkta ise shehevi, şeytani ve Tanrı'nın insanla muhasebesi olarak üç gruba ayrılır.

Tabir edildiğinde anlam kazanır rüya. İmam-ı Nablusî'nin rüya yorumu çok hoş: “Rüya uçucu bir kuşun ayağı üzerindedir, tabir olunmadıkça onun için istikrar ve karar yoktur.”

Rüyayı tabir edenin hükmü rüyayı görene sabit olur anlayışı yaygındır. Buna göre benzer bir rüya herkes için farklı anlamlar içerebilir. Ayrıca kültürel değerlere göre de değişir rüya tabiri.

Gördüğümüz rüyaları olduğu gibi, aynen başkasına gösteremeyiz; rüyalarımızı anlatabilir ya da yazabiliriz. Anlattığımız ya da yazdığımız rüyalar ise gördüklerimizin aynı değil, yeniden kurgulanmış hâlleridir rüyaların.

Tarabya, 23 Mart 2001

Yorgun uyandım. Dün bulduğum kayıp rüya defterini okumaktan yorulmuş gibiyim. Eşime bir cümle ile rüyamda çantamı kaybettiğimi söyledim ve evden ayrıldım. Hava hafif yağmurlu. Arabayı park ettikten bir saat sonra geri dönünce arka bagajdan çantamın çalındığını fark ettim. Yanım-

dan hiç ayırmadığım o meşhur telefon rehberim de yok artık. Rüya mı gerçek, gerçek mi rüya? Rüyam gerçek oldu. Siyah el çantam kayboldu. Şimdiye kadar yapılan tüm seçimlerde çocuklara oy verdiğim oy pusulası da çantamla birlikte kayboldu.

Tarabya, 24 Mart 2001

Meyve fidanları dağıtılırken en gencinin sesi duyuluyor: Bire yirmi veriyor, bire yirmi. Bu da bana görünen en kısa rüya.

Tarabya, 25 Nisan 2001

Bana doğru koşan yılanı boynundan ve kuyruğundan yakalayan kedi büyüklüğünde iki aslan. Üç gündür tekrar eden rüyayı bu gece göremedim.

Tarabya, 2 Mart 2002

Carl Gustav Jung bir mektubunda “insan içinden değişmeli” diyor; “yoksa yeni malzemeyi eski kalıplar içinde sindirmekten öteye gidilmez.” Başka bir mektubundaki satırlar da şöyle: “Bakışlarınızı kendi yüreğinize çevirebilirseniz ancak görüşünüz aydınlanır. Dışta her şey çatışır durumdadır; ancak içerde bir uyum içinde birleşebilir. Dışarı bakanlar düş görmektedirler; uyanıklar içeri bakanlardır...” (*Analitik Psikoloji*, s. 384) 12 Ağustos 1933 tarihli Bayan Oppenheim'e yazdığı mektubundan bir cümle: “İnsan hayatının cevabı, insan hayatının sınırları içinde değildir...” (s. 395)

Rüya hayatın hangi yanına düşer? Sorusunu sormanın sırası gelmiş olmalı. Rüyanın anlamı üzerinde henüz ortak bir görüş de yok. Dinî terminoloji ile psikoloji ve psikanalitik anlamlandırma çok farklı. Batı, başkeman rolünü üstlenen psikolojiyle rüyaları yorumlamayı tercih ediyor. Jung, *Analitik Psikoloji*'de rüyanın ve yorumunun dünden bugüne değiştiğinde ısrarlı. “Eskiden,” diyor, “kaderin habercisi, yakında meydana gelecek bir olayın işaretiydi, kutsal ruhtu ve müjdeli haberd. Bugün rüyayı, görevi bilinçten gizlenen sırları açığa çıkarmak olan, bilinç dışının elçisi gibi görüyoruz.” Freud'un yorumuna göre rüya, “bilince giden dosdoğru yol; dosdoğru, insanın sırlarına götürür kişiyi, hekimin ve ruh eğitimcisinin elinde eşsiz bir alettir.”

Jung, Freud'un rüyanın istek gerçekleştirmek ve cinselliği açığa çıkarmak için kullanılmasına karşı çıkmıştı. Freud'u eleştirmesi ise, maddeciliğin akılcılığa saplanıp kalması ve dine karşı tutumu yüzündendi. Jung bu görüşünü biraz daha açıyor: “Yahudi olduğu için değil; kuramı, bazı Yahudilik verileri üzerine dayandığı çapta geçerli olsa da Yahudi olmayanlar için geçerli değil.” Jung'un öğretisi ise insan varlığını bir kişilik olarak ele alması,

onu, kolektif durumdan yukarı çekip bireyselleştirmek için çaba harcaması biçiminde özetlenebilir. Cinnetin kol gezdiği bir çağda Jung'un bu parantezi açması daha da anlamlı.

Jung, Kur'an'ı iyi bildiği için "Ehli Kitap" diyorlardı ona; bazılarına göre kılık değiştirmiş bir Müslüman'dı. Jung, *Analitik Psikoloji* kitabında rüya görüşünü özetleyen bir rüyaya yer vermiş: "Bir keresinde, yaşlı bir büyücü hekimle konuşmuştum. Düşlerinden söz etmesini istemiştım. Gözleri yaşlı, yanıtladı: "Eskiden rüya görürdük ve anlardık, savaş mı olacak, hastalık mı; yağmur mu yağacak, güneş mi açacak, sürülerimizi nereye götürmemiz gerek, bilirdik." Dedesi hâlâ rüya görürmüş. "Ama beyazlar Afrika'ya geleli, kimse rüya görmez oldu." diyordu. Rüyaya gerek yoktu ki artık, çünkü İngilizler her şeyi biliyorlardı. İngilizler onların yerine rüya görüyorlardı." (s. 401)

Tarabya, 11 Nisan 2002

Bugünlerde Sigmund Freud'un *Düşlerin Yorumu I- II* kitabını okuyorum. Birinci kitabın ortalarında Freud'un rüyaları yorumlama yöntemi rahatsız etti beni. Jung'a hak veriyorum: Rüyaları istek gerçekleştirme ve cinselliği açığa çıkarmakla sınırlandırmak Freud'la başlayan bir dönüm noktasıdır. "Bir rüyanın bir isteğin doyurulması," olarak yaptığı yorum ise çok buyurgan bir hüküm. Çocuksu cinsellik ve Oedipus karmaşasına yönelmesi de Freud'un cevapsız bıraktığı başka bir açmazdır. Kuramını zihinsel süreçler, bilinçdışı ve "haz ilkesi"nin üstünlüğü kavramlarıyla temellendiriyor. Buna karşın Freud'un rüya kuramının çok geniş bir çevreyi etkilediği de bir gerçek. Freud'a ilk ciddi itiraz ise birlikte çalıştığı Jung ve Adler'den gelmiş. İkinci kitabında, rüya simgelerini temsil araçlarına dayalı yorumlarına da ruhum kapılarını açmadı. Freud, metafizik gövde içinden varoluşunu anlamlandıran insanlara hâlâ kapalı bir Pandora'nın Kutusu'dur.

Tarabya, 13 Nisan 2002

Ahmet Hamdi Tanpınar'dan okuduğum ilk rüya metni *Abdullah Efendinin Rüyaları* hikâye kitabıydı. 1943 ve 1944'te yazdığı ve *Edebiyat Üzerine Makaleler* kitabında yer alan *Şiir ve Rüya I - II* yazılarında rüyaya yüklediği anlam şiirinin de giriş kapısı gibidir. Rüyanın "ikinci bir hayat" olduğu tesbitiyle ödünç aldığı cümle: "İç içe iki oda gibi, uyanık hayat ile rüya hâli yan yana dururlar."

Tanpınar, Dede'nin *Mahur Bestesi*'ni ilk defa dinlediği zaman, birdenbire gözlerinin önünde çıplak bir manzarayla tek başına hâkim olan büyük

bir ağacın canlandığını, bu hayalin meydana gelmesini ise uyanık hâlde bir rüya biçiminde yorumlar: “Nağmeden bir ağaç, nağmeden bir yükseliş, nağmeden bir yüz... Üçü ani bir duyuş altında şekillenmiş üç rüyadır. (s. 36) Tanpınar’ın rüya yorumu: Rüyanın uykuya münhasır bir keyfiyet olmadığını, gece gibi onu da içimizde taşıdığımızı, şuurun duvarında açılan her gedikten rüyaların sonrasına göre sıkıntılı, zalim yahut mesut diyarına gittiğimizi hatırlatır bize. Bir de, gece bizde konuştuğu için rüya görürüz” Bu yüzden rüya için gece veya gündüz ayrımı gereksizdir: “Zihnin bazı imkânsız vuzuh anları uyanık hâlde görülen bir rüyadan başka bir şey değildir. Vecd rüyadır.” (s. 32) Tanpınar’ın rüyaya atfettiği anlam, rüyanın hayalin ikiz kardeşliği ve sanat türlerinin her birine ayrı ayrı yansıması biçiminde özetlenebilir. Zaten şiir ve musiki başlı başına birer rüya değil midir?

Tarabya, 29 Nisan 2002

Freuddan yarım yüzyıl sonra, rüyanın uyku sırasında beynin davranışındaki değişiklikler sonucu görüldüğü artık kanıtlanmıştır fakat her kültür çevresinde farklılıklar içeriyor rüyaların anlamı ve yorumları. Gerek şimdiki zaman veya geçmişten etkilenen gerekse geleceği belirlediği varsayılan rüyalar, kehanet, gelecekte olayların görülmesi ve yorum gerektiren simgesel rüyalar -Grupp’un vurgusuyla söylemek gerekirse- rüyalara yakıştırılan bu değer farkları, onları “yorumlama” sorunu nedeniyle, bugünle yakından ilgilidir. Freud, 1930’lu yıllarda şöyle demişti: “Rüyaların önceden haber verici özelliği ve geleceği bildirme gücü üzerine tartışmalar bitmiş değildir. Bu yaklaşımın zaman sınırı yok. İnsan varoldukça ve kültürel değer farkları devam ettiği sürece rüya insanın gündeminde kalacak.” (*Düşlerin Yorumu 1*, s. 59)

Tarabya, 7 Mayıs 2002

Rüyanın malzemesinin yaşanmışlıkla birebir ilişkili olduğu ortak kabullerden biridir. Buna karşılık rüyada ulaşılan bilginin kaynağı, gece semada sisler arasındaki yıldızlar gibidir.

İnsan bakımından rüyaların en temel kaynağı çocukluk dönemidir. Bunun kanıtı ise gördüğümüz rüyaların çoğunun çocukluk dönemiyle ilişkili olmasıdır. Rüyaların çocukluktan kalma malzemeyi ellerinde bulunduklarını, bu malzemenin büyük kesimiyle hafızamızın bilinçli yeteneğinde boşluklarla örtülmüş olduğunu ve rüyaların buradan doğduğunu savunur Freud. F. B. Hildebrandt ise rüyaların bazen en erken yaşlarımızın çok uzak hatta unutulmuş olaylarını hem de olağanüstü bir yeniden üretme gücüyle aklımıza geri getirdiklerini kabul eder. Kim kabul etmez ki? A. von Strümpell, erken gençlik yaşantılarını da katar bu sürece ve gençlik yaşantılarının

gömülü olduğu kalıntı yığınlarının en dibinden özel mekânların, eşyaların veya insanların resimlerini tümüyle dokunulmamış ve başlangıçtaki tüm tazelikleriyle ışığa çıkardığını gözlemlediğimiz zaman durumun daha da dikkate değer bir görünüm aldığına değinir. J. Wolket ise “rüyalar, üzerinde düşünmekten vazgeçtiğimiz ve uzun süredir bizim için önem taşımaz hâle gelmiş “şeyleri” durmadan bize hatırlatırlar” görüşündedir.

Son birkaç yıldır gördüğüm rüyaların tamamına yakınının çocukluğumun sarnıçlarından çıkıp geldiğinin farkındayım. Belli bir yaştan sonra rüyaların çocukluğu hatırlatması kadar doğal ne olabilir ki?

Tarabya, 23 Mayıs 2002

“Uyandıktan sonra rüyalar neden unutulur?” sorusu Freud’a ait. *Düşlerin Yorumu* (s. 95-99) kitabının birinci cildinin bu bölümünü okuduktan sonra bu konu üzerinde tekrar düşündüm. Kimileri ta çocukluğunda gördüğü rüyaları hatırlar. Çoğu yazar ve sanatçı ise çocukluğunda gördüğü rüyaları dün gece görmüş gibi hatırladığını söylemiş ve yazmıştır. Aralarında upuzun rüya anlatanlar da vardır.

Kalıcı rüyaların çok dikkate değer ve kolayca anlaşılmayan şeyler olduğunu söyler Freud. Rüyaların sabahleyin eriyip gittiğinin herkesçe bilindiğini hatırlattıktan sonra şu açıklamayı yapar: “Çünkü biz rüyaları ancak uyandıktan sonra hafızamızda kalanlardan biliriz. Ama çok sık olarak, bir rüyayı kısmen hatırladığımız, oysa geceleyin daha fazlasının bulunduğu duygusuna kapılırız...” Doğrusu, bendeki duygu da gördüğüm bir rüyanın hatırladığımdan daha fazla olduğu yönünde olmuştur hep.

Benim sorum farklı: Sabahleyin veya gece uyandıığımızda tamamını hatırlayamadığımız rüyalar, hafızadan silinir mi yoksa bir yerlerde saklanır mı? Arada çok benzer rüyalar gören biri olarak rüyaları hatırlayamasak bile, hafızanın derinliklerinde bir yerlerde saklandıklarını düşünürüm. Tıpkı geçmiş zaman anılarının sisli, puslu, gölgeli fotoğrafları gibi.

Tarabya, 7 Temmuz 2002

Süleyman Ateş’in *İnsan ve İnsanüstü* kitabında *Rüya Nedir?* sorusu yorumlanıyor: İbn Kayyim Cevziyye, rüyayı “Allah’tan olan rüya, şeytandan olan rüya, nefsin konuşmasından (şuuraltında) olan rüya” olarak üçe ayırır. “Allah’tan olan rüyalar, sahih rüyalar; bazıları Allah’ın insanın kalbine bıraktığı ilhamdır.” (s. 69-78)

Bazı rüyalar rüya göstermekle görevli meleklerin gösterdiği birer temsildir. Bazıları uyuyan kimsenin yakın ya da uzak vefat etmiş kişilerin ruh-

larıyla buluşmasıdır. Bazı rüyalar da ruhun, yüce Allah'a çıkması ve O'nunla konuşmasıdır. Ruhun cennete girmesi, cenneti ve benzeri şeyleri görmesi Allah'ın izniyledir. Bazı rüyalar da ilhamdır; Allah onu kulunun kalbine bırakır. Ubâde b. Sâmit, bu tür rüyalara; "Rabbin uykudaki kuluna söylediği sözdür" diyor. Sâmit; rüyayı, "Allah'ın, yeteneğine göre rüya göstermeğe vekil kıldığı melek eliyle olayları, manaları şekillere sokarak kuluna gösterdiği" şeklinde açıklıyor. İslam Peygamberi, Buhârî'deki bir hadiste, "Rüya Allah'tandır, hulm [hayal?] şeytandandır." buyuruyor. Yine Buhârî'deki diğer bir hadis ise şöyle: "Biriniz, sevdiği bir rüya görürse o Allah'tandır, yüce Allah'a hamd etsin ve onu söylesin. Eğer sevmediği bir rüya görürse o şeytandandır, kovulmuş şeytandan ve o rüyanın şerrinden Allah'a sığınsın ve onu kimseye söylemesin; o rüya kendisine zarar vermez."

Ölçü, insanın rüyayı sevmesidir. Sevdiğimiz rüyaların elçileri ise meleklerdir.

Sûfilerin görüşünü özetleyen Âlûsî'ye göre "rüya, ilâhî vahyin ilk başlangıcı. Çünkü vahiy, meleğin inmesiyle olur. Melek de önce hayal mertebesine, sonra duyuya iner." İbn Kayyim Cevziyye'nin rüya izahından çıkan sonuç; her insana bir rüya meleğinin görevlendirildiği, bu meleğin insanı yapmak istediği iyilikler ve kötülükler karşısında uyardığı, kötülüklerden sakındırdığı biçiminde özetlenebilir. O hâlde rüya, yalnızca bilinçaltıyla sınırlı değildir. Gördüğümüz veya bize gösterilen rüyaların çoğu, bizimle de ilgisi olmayan rüyalardır.

Tarabya, 4 Şubat 2003

Çocukluğumdan hatırladığım tek bir rüya bile yok hafızamda. Sadece uçan haliyle uçuşumun izleri kalmış zihnimde. Haksızlık etmeyeyim: Çocukken yalnızca rüyalarda gördüğüm bir kız vardı. Sonra "Rüya Kızın Masalı" adlı şiirini yazdım. Çocukluğumu üç yaşından itibaren unutmamış olmam da önemli. Benim gibi uzatmalı çocukların büyük mutluluğu da bu unutmama hâlidir.

İnsana, rüya gibi yaşanmış bir çocukluktan büyük bir armağan olmaz.

Tarabya, 30 Temmuz 2003

Üç aydır gördüğüm rüyaları yazmayı unuttuğum. Rüyalar yazılmazsa kolay unutulur. Zaten unutmama nasıl yaşayabilir insan. İnsan gördüğü rüyaları hatırladıkça yazmalı. Kısa yazmanın yolunu da açabilir rüyaları yazmak. Hayır! Hayır! Rüyalar yazılmaz, rüyalar kendilerini yazdırırlar.

Tarabya, 30 Ağustos 2003

Gérard de Nerval'in *Aurélia-Rüya ve Hayat* kitabını geç keşfetmişim. Rüyada niçin güneş görmediğimizi de. Nerval'in yorumu çok hoş: "Herkes bilir ki, sık sık, çok canlı bir parlaklık sızsa da, rüyada asla güneş görmeyiz. Nesnelere ve gövdeler kendiliğinden aydınlıktır." (s. 28)

Nerval'in rüya felsefesi eşiklerden geçerken yeni bir kozmosa geçiyor insan: Arındırır, dinginleştirir, açığa çıkarır rüya. Rüyanın gerçeği yumuşattığını hissettirmesi de rahatlatıcıdır. Buna karşılık Nerval'e göre de rüya ikinci hayattır: "Bizi görünmeyen dünyadan ayıran o fildişi ya da boy-nuz kapılardan geçerken hep titremiş, ürpermişimdir. Uykunun ilk anları ölümün imgesidir; belirsiz bir uyuşukluk yakalar düşüncemizi ve ben'in bir başka biçim altında varoluş yaptığını sürdürdüğü belirsiz anı tamamlayamaz. Yavaş yavaş, azar azar aydınlanan garip, örtülü bir yer altı dünyasıdır bu ve orda cennetlik çocuk ruhları gibi yaşayan devinimsiz solgun şekiller karanlıktan ve geceden kurtulurlar. Sonra tablo biçimlenir ve yeni bir parıltı tuhaf görünüşleri aydınlatıp devinime geçirir; ruhların dünyası artık açılmıştır bize." (s. 11) Swendenborg, "memorabilia" [hatırlanmaya değer şeyler] diyordu bu gizli görüntülere ve hayallere. Aurélia gibi Apulens'in *Altın Eşik*'i, Dante'nin *İlahi Komedya*'sı da rüyaların şiir ağırlıklı anlatımları değil mi?

En etkileyici rüyaları, ölmüş olduğunu bildiğim insanları rüyamda gördüğümde yaşarım. Rüyadayken çok rahat olduğum hâlde uyandığımda ürperir ruhum, korkunun kıyılarında dolaşırım. Nerval haklı: "Her insanda bir seyirci, bir oyuncu var; konuşan ve yanıtlayan." (s. 38)

Hem görür hem kendini seyrederek rüya gören insan. Hem oynar hem kendi tanığı olur. Hem soru olur hem cevap. Hem bedeni olur hem de ruhu bedeninden dışarı çıkar. İç özgürlüğüne kavuşur. İç portresini aynada görür gibi rüyayı yaşar.

Aurélia, Gérard de Nerval'in âşık olduğu kadın. Tiyatro oyuncusu fakat bütün kadınların özeti. Cenneti, cehennemi ve Araf'ı. Aurélia, aşkın simgesi olduğu kadar hayatın yatışmaz bir gerçeğidir. *Altın Eşik*, rüya edebiyatının hem kaynağı hem de sarnıcı bir kitap.

Benim rüyalarım da daha çok gelecek duygusu hâkim. Rüya bende haber gibidir. Beklediğim, beklemekten yorulmadığım iyi haber gibi. Her rüya bir umut benim için. Zafer bekleyişi gibi de tanımlanabilir bu. Hangi zafer bu? Neyin bekleyişi? Onu ben de bilmiyorum. Kozasından çıkan her kelebek uçabilir mi?

Tarabya, 3 Aralık 2003

Rüya mı, günlük mü?

Mektup ve hatıra yazarlığı mı?

Hangisi daha yakın diğerine?

Bana göre rüya ile hatıra yazarlığı.

Neden?

Hatıralar yaşanan hayattan arta kalan rüyalarıdır.

Günlük ve mektubun da rüya ve hatıra yazarlığı ile yakın akrabalığı var. Her dört türün en ortak özelliği ise içtenlik. Asiye Hatun'un *Rüya Mektupları*'ni okurken bu düşüncemin onaylandığını hissettim. Asiye Hatun âdeta *rüya günlüğü* tutmuş. Amacı, edebiyat mıydı yoksa âşık olduğu şeyhin kendisini fark etmesini sağlamak mıydı? Bence ikincisi. Yalın yazılışları ile edebiyatın içinde yer almayı da hak etmiştir bu rüya metinleri.

Rüyalar, onları gören özne sebebiyle *birinci şahıs anlatıları* kabul edilir. Yine de hiçbir rüya, ne olduğu gibi başkasına gösterilebilir ne de yazılabilir. Olsa olsa anlatılabildiği kadar anlatılabilir rüyalar çünkü rüya, kelime anlamına uygun olarak görülür.

Rüyaların mektup, hatıra ve günlükten en temel farkı, tabir edilebilme imkânına sahip olmalarıdır. Müslüman coğrafyadaki yaygın geleneği ile Hz. Muhammed'in (s.a.v.) buyurduğu gibi, "Rüya, nübüvvetin kırk altıda biridir."

Vahye dayalı geleneğin kabulüne göre rüyalar insana bağışlanır. Ya Allah'tan gelir ya da şeytandan. Şeytandan olan rüyalar tabir edilmezler.

Anlamı, kuvveti, tabiri kesin olan rüya ise İslam Peygamberi'nin görüldüğü rüyalarıdır. "Kim ki beni düşünde gördü, ol gerçek gördü, zirâ şeytân benüm suretüme girmez."

Allah'ım, bana da "Habibim" dediğin Peygamberi'mi görmeyi nasip eyle! Amin!

Tarabya, 4 Aralık 2003

Tereddüt: Benim gördüklerim ve kısmen yazıya aktardıklarım ilham mı rüya mı hayal mi tecelli mi müşahade mi? Acaba hangisi hakiki rüya? Hangisi bilinçaltının hezeyanı? Tabir ve nücum ilminin üstatlarının kapısını çalmak gerekecek...

Tarabya, 25 Aralık 2003

Rüyaların mantığı var mı?

Rüyalar sezgilerin, kâbusların, sayıklamaların, hayallerin, ilhamın, müşahade ve tecellilerin uykuda görüntüye dönüşmesidir. Bu yüzden rüyaların mantığı yoktur.

Tarabya, 1 Nisan 2008

Hiz. Ayşe'nin sözü: "Peygamberin ilk vahyi rüya idi." (Saad el Hakîm'in *İbn'ül Arabî Sözlüğü*, s. 658) Derin bir mevzu. Meselenin esasını bilmeden üzerinde kalem oynatmamak en doğrusu. Vahiy, hep yeni bir rüya duygusu verir ruhuma. Uyandıran, tazeleyen ve diriltiren bir fikir duygusu.

Tarabya, 5 Mayıs 2008

Gördüğümüz rüyaların çoğunu hatırlamıyoruz. Bilinçaltımızda kayıtlı kalsalar da insanın rüyalarını unutmaması, rüyalardan bir şeylerin eksilmesi anlamına gelir. Rüyaları yazmak da zordur; hem de çok zor. Rüyalarını yazmak isteyenler için Valéry'nin sözü bir kılavuz gibi: "Rüyalarını yazmak isteyen insan, azami derecede uyanık olmalıdır."

Rüya biter bitmez uyandığımda, yakaza hâli sürdüğü için çoğu zaman zihin yazmaya elverişli olmuyor. Rüya sonradan yazmak ise rüyayı öyküleştirmekle sonuçlanıyor yani görülenin yeni bir kurguya dönüşmesiyle rüya olmaktan uzaklaşıyor rüya.

Tarabya, 17 Haziran 2008

Rüya üzerine düşünmeye başlayınca zihnimde ilk sorular oluşmaya başladı. İlk önemli sorum şu: Neden güzel rüya az görülür? Daha sonraki sorularım ise rüyayı anlamlandırmak üzerine: Rüya insana bakış açısı mı verir? Evet, verir; hem de üç yüz altmış dereceden büyük bir bakış açısı verir. Daha çok geçmiş mi geleceği mi yansıtır rüyalar? Geleceği. Seslerde, renklerde ve hızda anlam arama çabası mıdır? Evet, evet...

Ya rüyanın anlamı kimdedir? Tabirnamelerde mi bizde mi? Bizde, elbette bizde.

Peki, niye etkileycidir rüyalar? Dünyada gördüklerimizden farklı oldukları için. Hem tuhaf hem ilginç hem de hayret vericidir rüyalar. İnsan bu yüzden ilgilenir rüyalarla. Gece bahçesinde aklın çılgınlığını kim merak etmez ki? İnsanın iç dünyasında bir "rüya sineması" olması gerçekten büyümlü ve harika bir armağandır. Bu korunaklı iç sinema, vefasız dünyanın yalnızlığından kurtarır insanı.